

TIETO JA KOKEMUS

Het, jotka siirtyihin Ruijhaan Ruottista ja Suomesta, olthiin harjaantunheet käyttämhään hyväksi kaiken sen, mitä het löyethiin luonosta. Erilikkaisesti pötäjämettä oli tärkeä resurssi, minkä het aijemin jo tunnethiin. Monet olthiin sepät käsityöläiset, ja het osathiin nikkarioia kaikkea maholista aina pienistä köökkitarvikkeista suurhiin hirsitalhoin.

Tervanpoltto oli toinen taito, minkä het tuothiin myötä Ruijhaan. Pötäjäjuurikot pienithiin ja kasathiin tervahauaksi. Tervahauta saatto pallaa monta vuorokautta. Tervalä, jota tervahauasta saathiin, tivistethiin venheitä ja tervathiin taloja jotta net ei lahottais.

Ruijhaan siirtynheet olthiin kans sepät maanpruukissa ja elläimittensioissa. Het raivathiin uutta maata ja käytethiin hyväksi jänkkiä. Het viljothiin pottuja ja elläimille ruuhaa. Tornionlaaksosta siirtynheet olthiin toennäkösesti ensimäiset, jotka viljothiin pottuja niin kaukana pohjaisessa.

“Innvandrerne fra Sverige og Finland var vant med å utnytte det meste av det de fikk tak i ute i naturen.”

Kunnskap og erfaring

Innvandrerne fra Sverige og Finland var vant med å utnytte det meste av det de fikk tak i ute i naturen. Særlig furuskogen var en viktig ressurs som de kjente fra før. Mange av dem var dyktige håndverkere som kunne lage det meste fra små kjøkkenredskap til store tømmerhus.

Å brenne tjære var en annen kunnskap som de brakte med seg til Norge. Fururøtter ble delt til småpinner og stablet i høyden til en tjæremile. Ei tjæremila kunne brenne i flere dager og ga tjære som ble brukt til å tette båter og hindre tømmerhus fra å råtne.

Innvandrerne hadde også stor kunnskap om jordbruk og husdyrhold. De ryddet nytt land for stein og skog, og utnyttet myrene. Foruten gras til dyra, dyrket de poteter. Innvandrere fra Finland og Tornedalen var trolig de første som dyrket poteter så langt mot nord.

“Kvinnene hadde ansvaret for gården, barna og det daglige stell av dyra.”

UUET AMMATIT

Tornionlaaksosta ja Pohjais-Suomesta siirtynheet olthiin kasunheet likelä jokia ja järviä. Ruijassa het harjaanuthiin nopeasti työtelemhään ja elämhään merelä, ja het olthiin sepät kalanpyytäjät.

Toiset alethiin työtelemhään Kaivuonon kuparipruukissa, minkä ympärille kasusi kokonhansa oma yhtheiskunta: koulu, kauppa, kirkko, teatteri ja asumapaikkoja, joissa perheet asuthiin omissa pienissä hirsitaloissa. Melkheen puolet asukhaista olthiin tulheet Suomesta ja Tornionlaaksosta.

Nye yrker

I Tornedalen og Nord-Finland hadde innvandrerne vokst opp langs elver og sjøer. I Ruija tilpasset de seg raskt til arbeidet og livet på havet, og ble dyktige fiskere.

Andre begynte å arbeide ved kopperverket i Kåfjord hvor det vokste fram et helt samfunn med skole, butikk, kirke og teater, - og arbeiderboliger hvor hver familie bodde i egne små tømmerhus. Nesten halvparten av innbyggerne var innvandrere fra Finland og Tornedalen.

“Nesten halvparten av innbyggerne var innvandrere fra Finland og Tornedalen.”

VAIMOT

Mettätyö, kruuvatyö ja kalanpyytö oli tavalisesti miehitten työtä. Vaimot piethiin huolen talosta, lapsista ja elläimistä. Het tehthiin ruan ja ommelthiin vaatheita justhiin niin ko het olthiin sen oppinheet Suomessa ja Tornionlaaksossa.

Vaimot olthiin harjaantunheet työtelemhään yhdessä. Het muun muassa kovothiin puita suurta leipäuunia varten, jota monet perheet käytethiin yhdessä. Vaimot olthiin myötä avittamassa, ko miehet olthiin lähössä kalanpyythöön. Vaimot kans valmistethiin kalan sen jälkhiin ko miehet tuothiin sen maihin.

Kvinner

Skogsarbeid, gruvearbeid og fiske på havet var typisk mannsarbeid. Kvinnene hadde ansvaret for gården, barna og det daglige stell av dyra. De laget mat og sydde klær sånn som de hadde lært det i Finland og Tornedalen.

Kvinnene var vant til å samarbeide. Bl.a. måtte de samle ved til de store bakerovnene som mange familier brukte sammen. Kvinnene deltok også i forberedelsene før fisket tok til, og de bearbeide fisken etter at den var kommet på land.

TIETO JA KOKEMUS

Het, jotka siirtyihin Ruijhaan Ruottista ja Suomesta, olthiin harjaantunheet käyttämhään hyväksi kaiken sen, mitä het löyethiin luonosta. Erilikkaisesti pötäjämettä oli tärkeä resurssi, minkä het aijemin jo tunnethiin. Monet olthiin sepät käsityöläiset, ja het osathiin nikkaroia kaikkea maholista aina pienistä köökkitarvikkeista suurhiin hirsitalhoin.

Tervanpoltto oli toinen taito, minkä het tuothiin myötä Ruijhaan. Pötäjäjuurikot pienithiin ja kasathiin tervahauaksi. Tervahauta saatto pallaa monta vuorokautta. Tervala, jota tervahauasta saathiin, tivistethiin venheitä ja tervathiin taloja jotta net ei lahottais.

Ruijhaan siirtynheet olthiin kans sepät maanpruukissa ja elläimittenpiossa. Het raivathiin uutta maata ja käytethiin hyväksi jänkkiä. Het viljothiin pottuja ja elläimille ruuhaa. Tornionlaaksosta siirtynheet olthiin toennäkösesti ensimmäiset, jotka viljothiin pottuja niin kaukana pohjaisessa.

“Invandrarna från Sverige och Finland var vana att utnyttja det mesta av det som fanns att få tag på i naturen.”

Kunskap och erfarenhet

Invandrarna från Sverige och Finland var vana att utnyttja det mesta av det som fanns att få tag på i naturen. Särskilt tallskogen var en resurs de kände till från förut. Många av dem var duktiga hantverkare, som kunde tillverka det mesta från små köksredskap till stora timmerhus.

Hur man brände tjära var en annan kunskap de tog med sig till Norge. Tallstubbar delades i mindre pinnar och staplades på höjden för att göra en tjärdal. En tjärdal kunde brinna i flera dagar och gav tjära som användes för att täta båtar och hindra timmerhus från att ruttna.

Invandrarna hade också stor kunskap om jordbruk och djurhållning. De röjde sten och högg ner skog och nyttjade myrarna. Förutom gräs till djuren, odlade de också potatis. Invandrare från Finland och Tornedalen var troligtvis de första som odlade potatis så långt norrut.

“Kvinnorna hade ansvaret för gården, barnen och den dagliga djurskötseln.”

UUET AMMATIT

Tornionlaaksosta ja Pohjais-Suomesta siirtynheet olthiin kasunheet likelä jokia ja järviä. Ruijassa het harjaanuthiin nopeasti työtelemhään ja elämhään merelä, ja het olthiin sepät kalanpyytäjät.

Toiset alethiin työtelemhään Kaivuonon kuparipruukissa, minkä ympärille kasusi kokonhansa oma yhtheiskunta: koulu, kauppa, kirkko, teatteri ja asumapaikkoja, joissa perheet asuthiin omissa pienissä hirsitaloissa. Melkheen puolet asukhaista olthiin tulheet Suomesta ja Tornionlaaksosta.

Nya yrken

I Tornedalen och i norra Finland hade invandrarna vuxit upp vid älvar och sjöar. I Ruija anpassade de sig snabbt till arbetet och livet på havet, och de blev duktiga fiskare.

Andra började arbeta vid kopparverket i Kåfjord, där det växte fram ett samhälle med skola, affär, kyrka, teater och arbetarbostäder där varje familj bodde i ett eget litet timmerhus. Nästan hälften av invånarna var invandrare från Finland och Tornedalen.

“Nästan hälften av invånarna var invandrare från Finland och Tornedalen.”

VAIMOT

Mettätyö, kruuvatyö ja kalanpyytö oli tavalisesti miehitten työtä. Vaimot piethiin huolen talosta, lapsista ja elläimistä. Het tehthiin ruan ja ommelthiin vaatheita justhiin niin ko het olthiin sen oppinheet Suomessa ja Tornionlaaksossa.

Vaimot olthiin harjaantunheet työtelemhään yhdessä. Het muun muassa kovoethiin puita suurta leipäunia varten, jota monet perheet käytethiin yhdessä. Vaimot olthiin myötä avittamassa, ko miehet olthiin lähössä kalanpyythöön. Vaimot kans valmistethiin kalan sen jälkhiin ko miehet tuothiin sen maihin.

Kvinnor

Skogsarbete, gruvarbete och fiske på havet var typiskt manliga arbeten. Kvinnorna hade ansvaret för gården, barnen och den dagliga djurskötseln. De lagade mat och sydde kläder så som de hade lärt sig i Finland och i Tornedalen.

Kvinnorna var vana vid att arbeta tillsammans. Bland annat var de tvungna att samla ved till de stora, gemensamma bakugnarna. Kvinnorna deltog också i förberedelserna inför fisket och tog sedan hand om fångsten när den kom i land.

TIETO JA KOKEMUS

Het, jotka siirtyihin Ruijhaan Ruottista ja Suomesta, olthiin harjaantuneet käyttämhään hyväksi kaiken sen, mitä het löyethiin luonosta. Erilikkaisesti pötäjämettä oli tärkeä resurssi, minkä het aijemin jo tunnethiin. Monet olthiin sepät käsityöläiset, ja het osathiin nikkarioia kaikkea maholista aina pienistä köökkitarvikkeista suurhiin hirsitalhoin.

Tervanpoltto oli toinen taito, minkä het tuothiin myötä Ruijhaan. Pötäjäjuurikot pienithiin ja kasathiin tervahauaksi. Tervahauta saatto pallaa monta vuorokautta. Tervala, jota tervahauasta saathiin, tivistethiin venheitä ja tervathiin taloja jotta net ei lahottais.

Ruijhaan siirtynheet olthiin kans sepät maanpruukissa ja elläimittensioissa. Het raivathiin uutta maata ja käytethiin hyväksi jänkkiä. Het viljothiin pottuja ja elläimille ruuhaa. Tornionlaaksosta siirtynheet olthiin toennäkösesti ensimmäiset, jotka viljothiin pottuja niin kaukana pohjaisessa.

“Immigrants from Sweden and Finland were used to utilising the gifts of nature.”

Knowledge and experience

Immigrants from Sweden and Finland were used to utilising the gifts of nature. The pine forest was an especially important and well-known resource. Many were skilled craftsmen, capable of making everything from small kitchen tools to building large wooden houses.

Another skill brought to Norway by the immigrants was tar burning. Pine roots were chopped into small sticks and stacked vertically into a tar kiln before being set alight. A tar kiln could burn for several days, and provided the tar used to proof boats and stop rot from spreading in timber houses.

The immigrants were also skilled in farming and animal husbandry. They cleared the lands for rocks and wood, and utilised the marshes. Besides growing grass for their livestock, they also cultivated potatoes. Indeed immigrants from Finland and Tornedalen were probably the first to grow potatoes this far north.

“Meanwhile, the women were responsible for managing the farms, looking after the children and the day-to-day care of livestock.”

UUET AMMATIT

Tornionlaaksosta ja Pohjais-Suomesta siirtynheet olthiin kasunheet likelä jokia ja järviä. Ruijassa het harjaanuthiin nopeasti työtelemhään ja elämhään merelä, ja het olthiin sepät kalanpyytäjät.

Toiset alethiin työtelemhään Kaivuonon kuparipruukissa, minkä ympärille kasusi kokonhansa oma yhtheiskunta: koulu, kauppa, kirkko, teatteri ja asumapaikkoja, joissa perheet asuthiin omissa pienissä hirsitaloissa. Melkheen puolet asukhaista olthiin tulheet Suomesta ja Tornionlaaksosta.

New professions

In Tornedalen and Northern Finland the immigrants had lived alongside rivers and lakes. In Ruija, they quickly adapted to the work and lifestyle of the seas, and became proficient fishermen.

Others started working at the copper plant in Kåfjord, where an entire community arose. Here, they had their own school, shop, church, theatres and special workers dwellings where each family lived in a small timber house. Almost half of the population in Kåfjord were immigrants from Finland and Tornedalen.

“Almost half of the population in Kåfjord were immigrants from Finland and Tornedalen.”

VAIMOT

Mettätyö, kruuvatyö ja kalanpyytö oli tavalisesti miehitten työtä. Vaimot piethiin huolen talosta, lapsista ja elläimistä. Het tehthiin ruan ja ommelthiin vaatheita justhiin niin ko het olthiin sen oppinheet Suomessa ja Tornionlaaksossa.

Vaimot olthiin harjaantuneet työtelemhään yhdessä. Het muun muassa kovoethiin puita suurta leipäunia varten, jota monet perheet käytethiin yhdessä. Vaimot olthiin myötä avittamassa, ko miehet olthiin lähössä kalanpyythöön. Vaimot kans valmistethiin kalan sen jälkhiin ko miehet tuothiin sen maihin.

Women

Forestry, mining, and fishing were trades dominated by men. Meanwhile, the women were responsible for managing the farms, looking after the children and the day-to-day care of livestock. They cooked and sewed clothing according to the traditions from Finland and Tornedalen.

They were also used to cooperating with each other. Among other things, they collected the wood used to fire the large stoves that were shared by several families. Women also participated in the preparations for fishing and processing of the catch.